

گفت‌وگو با رییس هیات مدیره سندیکای کارخانجات چای کشور

کارخانه‌ها نجات پیدا کرده‌اند تا سندیکا بدهکار شود

گفتگو: مرتضی بلوکی

سندیکا در یک جو ناامن بدهکار شد

به دنبال گفت‌وگویی که در شماره گذشته با نعمت یاورزاده، مدیر اجرایی سابق سندیکای کارخانجات چای در خصوص بدهی ۳۰۰ میلیارد تومانی این سندیکا و کارخانجات به سیستم بانکی داشتیم وی این ادعای وزیر جهاد کشاورزی را تکذیب نمود. در این شماره نیز به سراغ دکتر رحمت سمیعی، رییس هیات مدیره این سندیکا رفتیم تا نظر وی را در این خصوص جویا

شویم. سمیعی معتقد است که این بدهی که میزان آن بدون تخفیف و بخشودگی به بیش از ۴۰۰ میلیارد تومان می‌رسد، با انتقال دین و در شرایط خاص سیاسی و اجتماعی دامن‌گیر سندیکای چای شده و در حقیقت چاهی است که دولت وقت برای صنعت چای کنده است.

وی در عین حال پیشنهادات قابل توجهی را برای حل واقعی مشکل صنعت چای مطرح می‌کند که مشروح این گفت‌وگو را در ذیل می‌خوانید.

آقای دکتر سمیعی، اشاره وزیر جهاد کشاورزی در خصوص بدهکاری ۳۰۰ میلیارد تومانی کارخانجات و تشکل‌های چای به سیستم بانکی از کجا نشأت گرفته است؟

تضمین‌های مالی در اختیار بانک نگذاشته می‌تواند تعهد ۱۵۰ میلیاردی بنماید؛ اصولاً بانک می‌بایست به حدود اختیارات سندیکا توجه می‌کرد که مجمع آیا این میزان تعهد و بدهکاری را به هیات مدیره داده است یا خیر. این خارج از حدود و اختیارات هیات مدیره وقت بوده و بانک هم به آن توجه نکرد. لذا قراردادی چهار جانبه بین سندیکا، کارخانه دار، بانک و سازمان چای منعقد شد که متضمن سه رکن اساسی یعنی

تا سال ۸۲، در کل حدود ۱۳۰ هزار تن چای در انبارها داشتیم. به دلیل پر بودن انبارها کارخانجات اعلام کردند که قادر به تولید چای نمی‌باشند و از طرفی دولت برای جلوگیری از این امر سندیکا و همچنین شرکت طلای کوهپایه شمال را مأمور کرد تا این چای را انبار کنند. سندیکا نیز با اجاره‌ی انبار حدود ۸۶ هزار تن چای را انبار کرد و ۳۸ هزار تن نیز توسط شرکت طلای کوهپایه انبار شده است.

سندیکا را به زور بدهکار کردند و در یک جو ناامن بدهکار شد.

خوب می‌توانست دینی را به گردن

نگیرد؟

اعضای هیات مدیره در آن زمان تحت فشار قرار گرفتند و علیه آنها جوسازی شد. بعد کشاورزان را تحریک کردند و حتی با یکی از اعضای هیات مدیره برخورد فیزیکی صورت گرفت و در نهایت به زور این دین را پذیرفتیم. سندیکا در این بین هیچ نقشی نداشت. البته نعمت یاورزاده که گاهی

تحويل سندیکا یا تشکل‌ها، زیر کلید بانک و تحت نظارت سازمان چای وقت بود (آنها انبار را پلمپ و بستند).

سندیکا با چه پشتوانه‌ای این بدهی را پذیرفت و چای‌های کارخانجات را تحويل گرفت؟

ببینید، کل اعتباری که در سال‌های ۷۹ تا ۸۲ به کارخانجات داده شد، ۱۵۴ میلیارد تومان بوده است که اصلاً ربطی به سندیکا ندارد.

پس سندیکا چگونه وارد بازی شد؟

سندیکا در اینجا به عنوان تحويل‌گیرنده، چای را از کارخانجات به قیمت مصوب سازمان چای تحويل گرفت و به همان میزان از بدهی آنها نسبت به بانک را متعهد شد. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی وقت هم اعلام کرد که در صورت داشتن مابه‌التفاوت از فروش مازاد این مبلغ را نیز تضمین می‌کند. چون سندیکا خارج از عرف سیستم بانکی این دین را قبول کرد، چگونه تشکلی که سرمایه‌اش ۵ میلیون تومان بوده و هیچگونه

در آن شرایط این تفکر وجود داشت که چون ۱۰۰ هزار تن مصرف سالانه چای کشور است و ۴۰ تا ۵۰ هزار تن هم تولید می‌شود پس مشکلی در فروشش به وجود نمی‌آید. اما در عمل دولت به وظایف حاکمیتی خود عمل نکرد. یعنی مرزها همین طور باز ماندند و در طی چهار سال، ۳۰۰ هزار تن چای وارد مملکت شد که قرار بود حتی یک کیلوگرم هم وارد نشود و این از شرایط طرح بود. تمام این ۳۰۰ هزار تن هم به صورت قاچاق بوده است.

از کجا می‌دانید که تمام این میزان قاچاق بوده است؟

چون چای تولید شده که فروش نرفت؛ طبق آمارهای دولت واردات قانونی چای هم که نداشتیم. مصرف ۴۰۰ هزار تنی در عرض چهار سال هم که دروغ نیست! پس واردات صرفاً از مبادی قاچاق صورت گرفت. بنابراین اگر امروز ما از دولت تقاضایی داریم در غالب کمک و یارانه نیست. ما تقاضای دیه از دولت می‌کنیم. این چاه را دولت برای ما کنده و صنعت چای را در آن انداخته و نتوانسته پاسخگوی وظایف قانونی و حاکمیتی خود باشد. ۳۵ هزار هکتار باغ چای به ۲۸ هزار هکتار رسیده. تعداد کارخانه‌های چای از بیش از ۲۰۰ کارخانه به ۱۱۵ رسیده است.

آقای دکتر، چرا نتوانستید با فروش چای انبارها در این مدت بدهی خود را پرداخت کنید؟

ما چای را از کارخانه‌دار بین کیلویی ۷۰۰ تا

دولت پرداخت کرده، نه سندیکا. **آقای دکتر، برگردیم به عقب. اصلاً چرا در سال ۷۹ دولت خرید برگ سبز را به کارخانه‌ها واگذار کرده طرح اصلاح ساختار چای به وجود آمد؟** در سال ۷۹ اصولاً بحث خصوصی‌سازی و اجرایی شدن اصل ۴۴ قانون اساسی مطرح نبود، اما دولت برای نجات خود به یکباره تصمیم گرفت با اصلاح ساختار تشکیلاتی چای، آن را به بخش خصوصی واگذار کند.

شما موافق این طرح بودید؟

خیر و علی‌رغم مخالفت‌های تعداد زیادی از مدیران کارخانجات، دوستان به اشتباه آن را پذیرفتند.

علت مخالفت شما چه بود؟

علت مخالفت من شرایط دولت بود که حدود ۱۱۵ هزار تن چای سنواتی در انبارهایش بود یعنی نتوانسته بود تولید چند ساله‌اش را بفروشد و تازه ۷۸ میلیارد تومان هم بدهکار بود. در نتیجه تصمیم گرفتند مانند فوتبال (که می‌گویند: این توپی را که داریم کجا پرتاب کنیم؟ به سمت بازیکن ناشی!) این امر را به کارخانه‌دارانی بسپرنند که فقط تولیدکننده بودند نه بازرگان؛ نه بازار را می‌شناختند و نه فروشی داشتند. این شد که دولت به کارخانه‌ها پول داد که خودشان تولید کنند و چایشان را بفروشند و نتیجه‌اش را دیدیم.

طرح اصلاح ساختار چای با چه معضلات دیگری همراه بود؟

اوقات رویایی فکر می‌کند نیز تنها کسی بود که مدعی بود همه‌ی این چای‌ها را می‌توان فروخت، اما عده‌ای معتقد بودیم که ما که در عرض چهار سال نتوانستیم ۵۰ هزار تن چای را بفروشیم، مسلماً نمی‌توانیم ۱۵۰ هزار تن را در چهار ماه بفروشیم. **هیچ تضمینی هم بابت این انتقال دین ندادید؟**

در مصوبه‌ی شورای اقتصاد، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی وقت اعلام می‌کند که این بدهی به بانک عامل (بانک ملی) را تضمین می‌کند البته با ذکر این تبصره که این امر دلیل نمی‌شود که بانک اقدامات لازم جهت وصول بدهی خود را نکند.

پس شما موافق هستی که سندیکا به دولت بدهکار است؟

ببینید، این بدهکاری اجباری بوده است. یعنی اگر هم این تشکل این کار را نمی‌کرد، کارخانجات بدهکار می‌شدند. حال کارخانه‌ها نجات پیدا کردند و سندیکا گرفتار شده است. قبول دین کارخانجات نفعی برای سندیکا نداشت. صرفاً جهت حل مشکل دولت وقت و جلوگیری از بروز مسایل سیاسی- اجتماعی استان صورت گرفت و آن هم بالاجبار.

پس در کل گفته وزیر مینی بر بدهکاری به سیستم بانکی را قبول دارید؟

بله. و رقم آن مطابق آخرین آمار بانک، چیزی حدود ۴۰۷ میلیارد تومان است. ولی در این مورد ادعاهایی نیز داریم که بدهی بایستی توسط

چای در انبارهای سندیکا ۲۵۰۰ تومان هزینه تمام شده که این مبلغ شامل خرید چای، انبارداری، هزینه ی حمل، بیمه و... می باشد. و این بخشودگی های شورای اقتصاد دردی را دوا نمی کند.

اخیرا صحبت هایی مطرح شده که سندیکا چندان توسط دولت به بازی گرفته نمی شود. آیا این بحث را قبول دارید؟

خیر. شاید در گذشته سندیکا فعالیت قابل قبولی نداشت و دولت در جلسات تصمیم گیری حل مشکلات چای از سندیکا به هیچ عنوان دعوت نمی کرد و صرفا آن موقع از انجمن صنفی کارفرمایی کارخانجات چای شمال که بنده رییس آن هستم دعوت می کردند. زیرا ما معتقد بودیم بایستی در نشست ها با دولت به تعامل برسیم تا به تقابل نرسیم. از این انجمن چهار نفر در هیات مدیره سندیکا عضو شده اند که از آن زمان تاکنون در جلسات استانداری از انجمن و سندیکا هم دعوت می کنند. در واقع در جمع هفت نفری هیات مدیره سندیکا وفاقی موجود است که دولت می تواند این تشکل را به عنوان بازوی اجرایی حل مشکلات و آینده شکوفای صنعت چای به حساب آورد.

وضعیت کنونی چای را چگونه ارزیابی می کنید؟

مشکلی که در حال حاضر برای سازمان تعاون روستایی به وجود آمده این است که این سازمان در حال حاضر ۳۰ هزار تن چای سنواتی دارد. تا زمانی هم که یارانه وجود دارد این مشکل قابل حل نیست. لذا در این مورد طرحی به رییس جمهور داده ایم که سه دیدگاه در آن مطرح است. (۱) کاهش تصدی گری دولت (۲) هدفمند شدن یارانه (۳) انباشته نشدن چای در انبارها و مجموع این سه دیدگاه به معنای اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی است.

پیشنهاد شما در زمینه حل بدهکاری به دولت چیست؟

گفته ما به دولت این است: شما که مشکل چای را در طول تاریخ با یارانه و کمک هر چند به صورت ناقص حل کردید، در این راه نه شکوفایی ایجاد کردید، نه سطح زیرکشت افزایش یافت و نه مشکل چای کامل حل شد. اما به هر حال با همین

بخشوده شود و از بهره نیز فقط ۵۰ درصد لحاظ شود. لذا اصل پول که ۱۵۴ میلیارد تومان بوده که ۴۵ میلیارد تومان آن بدهی کارخانجات و بقیه که حدود ۲۵۰ تا ۳۰۰ میلیارد تومان است، بدهی سندیکا است. در حالی که سندیکا هیچ سرمایه ای ندارد و در کل سرمایه اش پنج میلیون تومان است، لذا نمی تواند این بدهی را پرداخت کند.

پس بدهی ۳۰۰ میلیارد تومانی را قبول دارید؟

بله. طبق اسناد موجود، بدهکاریم اما زیر بار این دین نمی رویم چون این دین را ما نپذیرفتیم و انتقال دین صورت گرفت که بر اساس شرایط خاص سیاسی-اجتماعی روز بود. و بحران آن هم عملکرد نادرست دولت. حال ما بایستی تاوان قاچاقچیان را بپردازیم؟ یا دولتی که عملکردش زیر سوال است؟

حالا به نظر شما این میزان چای کفاف بدهی های شما را می دهد؟

خیر. میزان بدهکاری ما برای هر کیلوگرم چای ۲۵۰۰ تومان است در صورتی که قیمت چای پایین تر از ۲۵۰ تومان می باشد. برای هر کیلوگرم

۱۱۰۰ تومان تحویل گرفتیم و انبار کردیم. از طرفی در سال ۸۳ دولت میزان ۷۰۰ هزار تومان در هکتار برای باغات چای یارانه پرداخت کرد که سبب شد اولاً انگیزه ی تولید بین کشاورزان از بین برود و ثانیاً کارخانجات که بایستی چای را با سرمایه ی خود خریداری می کردند، پولی در بساط نداشتند. نتیجه آن که قیمت چای خشک به ۴۰۰ تومان رسید و ما دیگر قادر به فروش حتی یک کیلوگرم چای با قیمت های ۷۰۰ تا ۱۱۰۰ نشدیم. لذا مجبور شدیم که چای ها را در انبار نگهداریم که هنوز هم در انبار هستند. چون نمی توانستیم با قیمت ۴۰۰ تومان آن را بفروشیم و بدهکاری خود را پرداخت کنیم و از سال ۸۴ تا امروز در طرح خرید تضمینی برگ سبز چای قیمت چای خشک به حدود ۶۰۰ تومان رسیده و آن هم در مزایده توسط دولت به قیمت ۲۸۰ تا ۳۰۰ تومان به فروش می رسد. حال شما بگوید ما چه کنیم؟ و چه باید می کردیم؟

حالا تکلیف این طلب به دولت چه می شود؟

در تاریخ ۸۶/۹/۱۳ مصوبه ای از طرف شورای اقتصاد به امضای آقای دکتر داودی به دست ما رسید مبنی بر اینکه تمام جرایم این بدهی

اگر دولت می‌خواهد که ۵۵ هزار خانوار چایکار و ۱۵۰ کارخانه چای را سرپا نگهدارد و چراغ این صنعت همچنان روشن باشد، اولاً باید برای سال ۷۹ تا ۸۲ هم همان یارانه ۴۰ میلیاردی را در نظر بگیرد که مشکل گذشته حل گردد و ثانیاً از دولت تقاضا کردیم که صندوق حمایت از صنعت چای با حضور نمایندگان اداره کل چای شمال، اتحادیه چایکاران، سندیکای چای، انجمن کارفرمایان چای و استانداری گیلان تشکیل شود و دولت ۶۰ میلیارد تومان در اختیار این صندوق به صورت قرض الحسنه بگذارد. جمله کلیدی ما هم این است که هر آنچه درآمد در صنعت چای است مال ما و هر آنچه هزینه در صنعت چای است از ما. همچنین به هر تولیدکننده‌ای به ازای تولید یک کیلوگرم چای، مجوز واردات بدون هزینه گمرکی دو کیلوگرم چای داده شود.

بدین صورت با تولید ۳۵ هزار تن چای که از قرار کیلویی ۱۴۰۰ تومان، ۴۹ میلیارد تومان هزینه می‌شود، ۷۰ هزار تن چای وارداتی با بخشودگی هر کیلو ۷۰۰ تومان اولاً کل چای به فروش و ثانیاً مصرف ۱۰۵ هزار تنی مردم را تامین و دولت نیز هزینه‌ای برای چای از خزانه دولت نداشته و خصوصی‌سازی نیز به طور کامل در صنعت چای صورت می‌گیرد.

پرداخت بدهی کارخانجات و سندیکا چه می‌شود؟

آقای دشتی، سرپرست بانک گفته که اگر من تمام مال و اموال خانوادگی اینها را جمع کنم به یک سوم وجه مورد نظر هم نمی‌رسم. پس همان پیشنهادی که ارایه دادیم تنها راه حل نجات صنعت است که آن هم بسیار عادلانه است.

شما مانند وزیر معتقد نیستید که مشکل چای حل شده است؟

اگر منظور ایشان از مشکل چای پرداخت به موقع وجه برگ سبز کشاورزان بود، بله این مشکل حل شده. اما در نظر بگیرید که دولت با اختصاص سالی ۴۰ میلیارد تومان یارانه از سال ۸۴، ۳۰ هزار تن چای سنواتی در انبارهایش جمع شده، تعدادی کارخانه ورشکست شده‌اند. و اگر وضعیت در سال ۸۷ به همین منوال باشد با یک بحران سیاسی اجتماعی در منطقه مواجه می‌شویم. در عین حال می‌توانم بگویم تنها کار دولت این بوده که یارانه و وجه خرید برگ سبز را به موقع پرداخت کرده. اما اساسی‌ترین حل مشکل چای تنظیم بازار و فروش تولیدات که هنوز توفیقی موجود نمی‌باشد.

پیشنهاد مشخص حضرت‌عالی و سندیکا برای حل این مشکل و پرداخت این بدهی چیست؟

یارانه توانستید این چراغ را نیمه روشن نگهدارید. حال پیشنهاد می‌کنیم که جناب آقای رییس جمهور برای نجات از معضلات و مشکلات، همان طرح سال‌های ۸۴ تا ۸۶ را به سال‌های ۷۹ تا ۸۲ نیز تعمیم دهند. به این صورت که بهره، دیرکرد و انبارداری نداشته باشیم و یارانه نیز به ما تعلق گیرد. با همین فرمول میزان خرید برگ سبز سال‌های ۷۹ تا ۸۲ را محاسبه کنند و هر میزان که بدهکار شدیم را مدیران کارخانجات در یک دوره ۱۰ ساله به دولت پرداخت می‌کنند. بدهی سندیکا نیز با آن مقدار چای هم که در انبار موجود است با احتساب یارانه، کاهش یافته و چای‌های انباری هم به فروش می‌رود در نتیجه سندیکا حتی یک ریال هم بدهکار نمی‌شود.

میزان تخصیص یارانه در سال ۸۴ چگونه بود؟

چای در سال ۸۴ برای دولت ۱۳۰۰ تومان تمام شد که آن را از کارخانجات ۶۰۹ تومان خرید و ۲۸۰ تومان فروخت. دولت برگ سبز چای را ۳۴۰ تومان می‌خرد و ۱۹۵ تومان به من کارخانه‌دار می‌فروشد. ۱۵۵ تومان هم یارانه می‌دهد. با احتساب اینکه هر یک کیلوگرم چای خشک از ۴/۴ کیلوگرم برگ سبز تهیه می‌شود، می‌توان گفت که دولت برای هر کیلوگرم چای خشک ۶۸۲ تومان یارانه پرداخت می‌کند. از طرفی دولت چایی را که از ما (کارخانه‌ها) ۶۰۹ تومان خریده، به اتحادیه تعاونی‌های کشاورزی ۲۸۰ تومان فروخته که در این جا هم یک یارانه پرداخت می‌کند. دولت هم این کارها را برای سال ۸۲-۷۹ هم می‌تواند انجام دهد.

چه میزان پول بابت چای‌های موجود در انبار دریافت کرده‌اید؟

میزان ۸۶ هزار تن چای از سال ۷۹ تا ۸۲ در انبارهای سندیکا داشتیم. در یک سال اخیر دو انبار از این انبارها بابت کرایه ۳۲ هزار تن از چای ما را به حراج گذاشتند که با وجود اینکه قیمت آن بالای ۸۰ میلیارد تومان بوده، اما بعد از کسر اجاره آن، حدود ۵/۵ میلیارد تومان هم دریافت کردیم. و چون این مبلغ متعلق به ما نبوده به بانک ملی اعلام کردیم که این مبلغ را در اختیار بانک قرار دهیم.

آقای دکتر، با این اوصاف وضعیت

